

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 19.09.1960, sp. zn. 7 Tz 116/60, ECLI:CZ:NS:1960:7.TZ.116.1960.1

Číslo: 5/1961

Právní věta: Zjištění výše dosaženého nebo zamýšleného zisku je nezbytné pro posouzení, zda jde o trestný čin spekulace podle § 134a odst.1 tr. zák., nebo o přestupek černého obchodu podle § 87 tr. zák. spr.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 19.09.1960

Spisová značka: 7 Tz 116/60

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednotná zemědělská družstva, Národní výbory, Přestupky, Spekulace

Předpisy: 86/1950 Sb. § 134a 88/1950 Sb. § 87 64/1956 Sb. § 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaná v září 1958 nakoupila v okolí Prahy 30 kg draného perí, které pak prodávala bez povolení v obcích Muránska Dlhá, Lúka, Muráň, Muránska Huta za přemrštěné ceny, takže za 22,5 kg získala 3331,- Kčs, ačkoliv úřední cena za jeden kilogram je 51,- Kčs, dále, že měla u sebe 7 čínských povlaků na polštáře, které koupila v Praze a které chtěla bez povolení zpeněžit.

Lidový soud v Revúci ji uznal vinnou trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák. a odsoudil ji k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců a k propadnutí zajištěných věcí. Tento rozsudek nabyl právní moci.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil uvedený rozsudek a okresnímu soudu v Rožňavě nařídil, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Předseda Nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona, vytýká lidovému soudu, že neprovedl všechny důkazy, jichž bylo třeba k získání spolehlivého podkladu pro rozhodnutí o vině i trestu.

Lidový soud především porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř., podle kterého jsou orgány činné v trestním řízení povinny provádět a shromažďovat z úřední povinnosti, nebo na návrh stran důkazy tak, aby všechny okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly náležitě objasněny.

Lidový soud především řádně nezjistil skutečnosti, týkající se osoby obžalované, ačkoliv ve spise byly v tomto ohledu důkazy, které nebyly úplné a navzájem v souladu. Podle charakteristiky, vypracované OO MV odd. VB, tedy orgánem odlišným od složky, která prováděla vyšetřování této věci, obžalovaná, jejíž půda je v JRD, sama v družstvu nepracuje a většinou se zaměstnává kupectvím, podomním obchodem s peřím a podobně. Naproti tomu podle zprávy MNV se obžalovaná dobře zapojuje do práce v JRD. Tyto rozpory bylo třeba odstranit dodatečným šetřením o tom, zda OO MV odd. VB má o podomním obchodování obžalované a ostatním jejím životě i jiné poznatky než ty, které vyšly najevo v této trestní věci a o tom, zda se obžalovaná aktivně zapojila do práce v JRD již dříve, jak o tom podal zprávu MNV, nebo až po zahájení trestního řízení v této věci. Objasnění těchto skutečností bylo závažné jak pro otázku viny trestním činem spekulace (pokud by prokazatelný rozsah spekulativního jednání sám o sobě nestačil, jak bude ještě níže rozvedeno, k naplnění znaků tohoto trestného činu), v každém případě pak takové objasnění bylo významné pro výměru trestu a volbu jeho druhu.

Lidový soud dále nezjistil výši dosaženého, nebo zamýšleného zisku obžalované. Toto zjištění je nezbytné pro posouzení, zda jde o trestný čin spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., nebo přestupek černého obchodu podle § 87 tr. zák. spr., neboť v souzené věci přichází v úvahu částka blížící se částce 2000 Kčs, která podle ustálené soudní praxe, a směrnice pléna Nejvyššího soudu Pls 1/59 (č. 6/59 sb. rozh.) je zpravidla hranicí mezi trestným činem a přestupkem. Lidový soud sice zjistil částku 3331,- Kčs, ale pouze jako přemrštěnou prodejní cenu za 22,5 kg peří, takže je třeba jednak zjistit skutečný dosažený zisk za toto zboží, jednak předpokládaný zisk za ostatní zboží, které obžalovaná ještě zamýšlela prodat. K tomu účelu je třeba pečlivě rozhodnout s přihlédnutím k tomu, co bude zjištěno o její osobě, její údaje o tom, za jakých okolností zboží nabyla a co s ním dále zamýšlela. Je třeba ovšem připomenout, že zjištění výše docíleného, nebo předpokládaného zisku není v této věci jedinou okolností rozhodnou pro posouzení, zda jde o trestný čin, nebo přestupek, neboť je třeba zjistit nebezpečnost jednání obžalované pro společnost též z objasnění její osoby a jiných okolností případu. Kdyby bylo zjištěno, že obžalovaná vede jinak řádný život a k spekulativním obchodům přistoupila jen výjimečně a z pohnutek do jisté míry omluvitelných, nešlo by o trestný čin, kdyby dosažený nebo předpokládaný zisk nedosáhl částky 2000 Kčs.

I menší částka by však stačila k naplnění znaků trestného činu, kdyby se potvrdilo, že obžalovaná i jinak dávala přednost spekulativním obchodům před řádným zapojením do práce prospěšné pro společnost, neboť činnost různých spekulantů, skupujících nedostatečkové zboží, aby je mohli za přemrštěné ceny prodávat, značně brzdí rozvoj socialistického obchodu a poškozují spotřebitele, takže je třeba takovéto živly, i když jsou přistiženy jen při jednání menšího rozsahu, postihovat jako nebezpečné pachatele.

Konečně bylo třeba ke spravedlivému posouzení věci přehledit obhajobu obžalované, že měla určité oprávnění k obchodování od ONV ještě v roce 1956 a 1957 a že měla dostat nové oprávnění i na rok 1958, a že za tuto činnost platila též daně. I když tato obhajoba by obžalovanou nevyvinila z trestného činu spekulace, pokud nakupovala i prodávala za předražené ceny, bylo třeba ji prověřit, aby bylo možno objasnit pohnutky jednání obžalované a učinit pak spolehlivé závěry o jejím zavinění, případně o míře zavinění, které mají vliv na druh i výměru trestu.